СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 234. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 7-го жовтня 1936. — VOL. XLIV. No. 234. Jersey City, N. J., Wednesday, October 7, 1936. THREE CENTS

ҐРІН ЗАПЕВНЯЄ РУЗВЕЛТА ПРО ПОПЕРТЯ РОБІТНИКІВ

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, заявив президентові Рузвелтові, що він є зовсім певно переконаний, що 90 процентів робітників стоять за поновний вибір президентом Рузвелта.

Ґрін запевняв Рузвелта, що він говорить це на основі докладних розслідів серед зорганізованих робітників. Він лічив, що робітники дадуть Рузвелтові 8 до 10 міліонів голосів.

ЗАХОДИ ЛАНДОНА КОЛО ЗЄДНАННЯ МУРИНСЬКИХ ГОЛОСІВ.

ТОПІКА (Канзас). — У ґубернатора Ландона, републиканського кандидата на уряд президента Злучених Держав, зявилася делеґація антипрогибіційних діячів зо стейту Мізурі, щоб обговорювати з Ландоном становище Ландона до справи прогибіції. Потім Ландон обговорював з делеґацією муринів способи, якими можна би притягнути назад муринів для Републиканської Партії. Ґубернатор Ландон уповажнив предсідника делеґації заявити публично, що він стоїть за ухвалення в конґресі закону проти лінчів. Ландон заявив: „Як усі послушні законам горожани краю, я безумовно противлюся всякому беззаконству і, очевидно, й лінчам, що є плямою на прапорі американської цивілізації. Ми мусимо знайти якісь законні засоби, якими можна би боротися проти цеї великої загрози для наших установ".

ЗАКИДАЮТЬ ДЕМОКРАТАМ ВИБОРЧІ ОБМАНСТВА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ (Па.). — Републиканські провідники закинули публично Демократичній Партії записання в списки виборців 10,000 осіб, які не мають права голосувати.

Стейтовий уряд у Гарисбурґу обчисляє, що до листопадових виборів цього року записалося коло 5 міліонів мешканців Пенсилвенії.

ЗАКИДАЄ ПРОТЕКЦІОНАЛІЗМ ПРИ ДОПОМОГОВИХ РОБОТАХ.

НЮ ЙОРК. — Вилієм Блейклі, републиканський кандидат на уряд ґубернатора, виступив тут з гострою критикою „нового розділу", закидуючи демократичному урядові, що вся адміністрація допомоги через „адміністрацію поступу праць" („Доблю-Пі-Ей") є на сто процентів політична.

ДОМАГАЄТЬСЯ ДЕПОРТАЦІЇ КОМУНІСТІВ.

НЮ ЙОРК. — Джан Д. М. Гамилтон, голова краєвого комітету Републиканської Партії, виступив тут з промовою, в котрій домагався відослання назад до краю їх походження всіх комуністичних і радикальних аґітаторів. Він каже, що це повинен зробити президент Рузвелт, щоби показати, що він не має ніяких звязків з комуністами.

ГРОЗИТЬ НОВА ВІЙНА ЗА ЧАКО.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Мирові переговори між урядом Болівії й Параґваю за провінцію Чако станули на мертвій точці. Війна за цю провінцію може знову спалахнути кожної хвилі.

ЦІКАВИЙ ДОСВІД УЧЕНОГО З СОБОЮ.

НЮ ГЕЙВЕН (Конетикот). — Сер Джозеф Баркрофт, професор колюмбійського університету, один з найбільших світових фізіольоґів, прочитав перед зборами вчених в салі Єйльського університету реферат про свої два експерименти (досвіди) з собою. В однім з них він заморозив себе, щоб розслідити вплив холоду на тіло й ум людини, а в другім перебував у повітрю, переповненім двокиснем водня, котрий людина видихає зо своїх легенів.

Референт доказував на основі тих досвідів, що при найменшій уже зміні стану тіла людський ум починає функціонувати ненормально. Як тільки в тілі покажеться найменша зміна температури, тощо, зараз умові процеси підпадають поважним змінам.

Під впливом холоду вчений почувався спершу дуже неприємно. Він трясся з зимна й старався скулитись. Потім прийшов момент, коли він протягнув ноги й почув у тілі приємне тепло. Можна сказати, що відтоді він „виґрівався" на холоді.

Вплив другого експерименту з повітрям, пересиченим видихуваним газом, трохи інакший. Він чувся змучений, не міг виконувати як слід умової праці, брався читати часопис, то його покидав, і почував щось між голодом і нудотою. Побувши в такому повітрю 10 мінут, учений був потім нездоров два дні.

Прелеґент остерігав слухачів перед небезпеками роблення подібних експериментів із собою.

ДОМАГАЄТЬСЯ ЧЕМПІОНАТУ.

82-літній Б. Джеймс з Коломбос, Огайо, бувший залізничий робітник, домагається признання себе чемпіоном світу в їдженню кукурудзяних паляниць. Він каже, що їв принаймні 9 паляниць денно останніх 50 літ. Його 71-літня жінка свідчить, що він каже правду.

ГАРНИЙ ТИЖДЕНЬ БЕЗПЕЧЕНСТВА.

У проголошенім стейтовим урядом тижні безпеченства в стейті Ню Джерзі вбито в автомобілевих випадках 19 людей, отже більше, як убивають пересічно, коли нема ніякої спеціяльної кампанії за безпеченство.

СИБІРСЬКА ЯЗВА НА ВОЛИНІ.

У волості Степань вибухла пошесть сибірської язви, що охопила кілька сіл і перекинулась до волости Березно. Заніс її туди різник Мотель Шейнбойм, що скуповував хору худобу і продавав людям. Від зараженого мяса багато осіб занедужали, а кількоро й умерли. Різника арештовано.

ОДНА З НЕЗАГОЄНИХ БОЛЯЧОК.

Львівський маґістрат, відділ V а. наложив на о. Каштанюка управителя парохії Св. Пятниць у Львові, грошеву кару у висоті 100 зл., евентуально 5 днів арешту, рішенням з дня 27/III. ц. р., а незадовго дня 12/IV. ц. р. вдруге знову на 100 зл. з заміною на 5 днів арешту. Проти обох рішень маґістрату внесено відклик до воєвідства.

Та заки воєвідство дало свою відповідь, маґістрат розпочав екзекуційні кроки проти о. Каштанюка. Заняв йому хатню обстанову, а коли її вилучено зпід права екзекуції, заняв платню. Колиж і платня показалась нестягальна, вислані екзекутори перевели кишеневу ревізію і забрали о. Каштанюкові гроші, що навіть не були його власністю.

Те все зробив львівський маґістрат на підставі арт. I. закону з 31/7. 1924, як також на основі арт. 45—48 розпорядку президента Р. П. з 22/3 1928 („о постемпованю пшимусовем"), щоб змусити покараного писати до маґістрату по польськи.

Закон з 1924 р., розпорядок президента з 1928 р., а щойно в 1936 р. маґістрат його собі пригадав і то якраз у часі, коли в тому виділі заняв начальне становище д-р Ян Веринський.

Як польські уряди, а львівський маґістрат зокрема, ставляться до справи української мови, це річ нам давно відома. Але всетаки дивна річ, що українське духовенство зорґанізованим виступом не довело досі до вияснення справи, кого властиво воно має слухати щодо мови урядування в метрикальних справах: своєї церковної влади, себто Ординаріяту, який велить їм писати по українськи, чи польської влади, супроти якої гр.-кат. духовенство не стоїть у ніякому службовому відношенні.

ПЕРШІ КРОКИ НОВОГО АДМІНІСТРАТОРА НА ЛЕМКІВЩИНІ.

З нагоди „свента ґур" у Сяноці розійшлися по місті поголоски, що до Сянока приїде Преосвященний Кир Йосафат з Перемишля і відправить польову Службу Божу. Тимчасом замісць Преосв. Кир Йосафата приїхав у суботу 15. серпня ц. р. новий Апостольський Адміністратор о. д-р Медвецький і відправив тиху Службу Божу в місцевій церкві, опісля пішов до замку на приняття. Після того о. д-р Медвецький склав візити місцевим москвофілам разом зі своїм невідступним ґенеральним вікарієм о. Полянським з Вороблика і перед вечораом оба відїхали до Риманова. Невже новий Апостольський Адміністратор причалює до москвофілів і продовжуватиме москвофільську політику пок. о. д-ра В. Масцюха?

При цій нагоді слід підкреслити, що маґістрат, будинок П.К.О. і деякі приватні доми були прикрашені ориґінальними чотириколіровими (біло-червоно - жовто - блакитними) прапорами. На цю тему кружляло між населенням, українцями і поляками, безліч дотепів.

Щож торкається „свента ґур", то воно не вдалося. В першу чергу до Сянока не приїхала навіть десята частина подаваної заздалеґідь скількости учасників. Тому власники ресторанів, які підготовили більшу скількість обідів, були дійсно в клопоті, що зробити з підготовленими харчами. Реґіональні ґрупи т. зв. „ґуралі" — це здебільша поперебирані інтеліґенти статисти. Не бракло теж і „ґуцулуф" під проводом Василя Шикерика-Доникова. Тому ті, що хотіли в Сяноці дещо побачити, відїхали негайно на другий день по своїм приїзді, не ждучи на свято. Крім згаданих поперебираних „ґуралів" і аранжерів публику творило населення місцеве та з поодиноких сіл, яке в неділю, себто другого дня свята, прийшло в більшому числі. Тому в неділю ситуація для аранжерів покращала.

ЗА ПОДІЇ 1918-ГО РОКУ.

Польська преса повідомляє, що слідство проти схопленого перед кількома місяцями під Станиславовом бувшого підстаршини української армії, Н. Хомяка, під замітом убивства в листопаді 1918-го р. львівського промисловця Лінтнера й родини Мехонських, зложеної з 5 осіб, поширюється. Вплинули доноси, — пише згадана преса — наче Хомяк убив ще якогось Н. Назаркевича, Н. Терліковського та якогось польського полоненого в Лисиничах. Розуміється, Хомяка таврують польські ґазети заздалеґідь іще перед судом „звірським убивником".

ЗА ГРИБИ.

В лісі під Лодзею 36-літній безробітний З. Анджейчак хотів назбирати собі грибів і продати, щоб мати кілька сотиків на хліб. Нараз Анджейчак завважив гаєвого й почав утікати. Гаєвий діґнав його й так тяжко побив, що Анджейчак у лічниці помер. Гаєвого арештовано.

НЕМА ГРОШЕЙ НА НАШІ ЗАХОРОНКИ.

Селяни з села Чена (Закарпаття) вже пять разів звертались до Шкільного Референту в Ужгороді з проханням фінансової допомоги на відкриття захоронки. За кожним разом діставали відповідь: „У буджеті нема покриття". І так 150 наших дітей не мають своєї захоронки. Зате для 10 жидівських дітей відкрили 1. вересня ц. р. чеську захоронку, хоч у селі нема ні одної чеської дитини. Тому якщо не відкриють наші захоронки, деякі батьки запишуть своїх дітей до чеської захоронки і таким чином легко буде перевести винародовлювання наших дітей.

КРІВАВА ЛЮБОВНА ТРАҐЕДІЯ.

21-літній столяр Амвроз Ярема у Львові, залюбився в 20-літній Анастасії Якимів і відвідував її часто у хлібодавців при вулиці Виспянського. В останньому часі дівчина рішила з ним зірвати і коли ранком він зустрів її на вулиці, як ішла до склепу по булки, прийшло між ними до суперечки. Дівчина увійшла до брами, а тоді Ярема пробив її ножем у бік. Опісля пробив себе ножем у серце і вийшовши на вулицю впав трупом. Дівчину відвезли до шпиталю, де мають надію її врятувати.

ЗАБРАВ „ДОВУД ОСОБІСТИ".

У Вильні трапилася незвичайна подія. Переходячого вулицею Крупського спинив якийсь чоловік, перевернув його на землю, перешукав йому кишені, виняв золотий годинник і гроші, а опісля документи. Золотий годинник і гроші вложив знову до кишені Крупського, а „довуд особісти" забрав і втік з ним. Можливо, що це якийсь політичний проступник і цим робом здобув собі чужу леґітимацію.

ЯК КІНЧИТЬ ЖИТТЯ ПРИЯТЕЛЬКА ҐЕНЕРАЛ-ҐУБЕРНАТОРА СКАЛОНА.

У Варшаві арештували за настирливе жебрацтво 68-літню Ант. Слімаковську. Підчас списування протоколу виявилося, що арештована старушка була колись славною красою в цілій Варшаві, відомою з веселого життя навіть за кордоном. М. ін. Слімаковська тішилася якийсь час опікою бувшого ґенерал-ґубернатора Скалона й навіть дістала від нього на памятку віллю в Мазовецькому Мінську. Та підчас війни щастя Слімаковської померкло. Слімаковська розтратила все майно й полюбила алькоголь. Під впливом алькоголю скочувалася раз-у-раз нижче, аж вкінці забракло їй взагалі гроша й вона зачала жебрати по вулицях міста. Що вижебрала, також пропила. Тепер Слімаковську примістять в одному провінційному домі жебраків.

СТРАЙК НА ЧОРНОГОРІ.

При будові астрономічної обсерваторії на чорногорському верху Піп Іван (2,026 м.) застрайкували мулярі з причини не виплачення їм зарібків. До години страйк зліквідовано.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О. У. Н.

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — Перед окружним судом у Бережанах розпочався 23 вересня ц. р. великий політичний процес проти 19 українців з Німшина й Демешківців, рогатинського повіту, та Перлівців, станиславівського повіту. 12-тьом особам акт обвинувачення закидає „злочин приналежности до Орґанізації Українських Націоналістів", а іншим менші „злочини", як переховування зброї і т. п. Процес треватиме довше як 21 днів. Обвинувачені: Матвій Тутка, субект кооперативи; Іван Любомирецький, кравець; Степан Могиле[illegible]ч, рільник; Теодор Тутка, рільник; Омелян Орна[illegible] крамар кооперативи; Ярослав Тутка, рільник; Анд[illegible]й Засєдко, рільник; Петро Тутка, рільник; Іван Ту[illegible], рільник; Михайло Бублінський, рільник; Остап Довгий, рільник; Володимир Тутка, вчитель ґімназії в Стрию; Василь Заремба, рільник; Гринько Білоус, зарібник; Микола Туска, зарібник; Віктор Засєдко, зарібник; Гринько Орнат, рільник; Михайло Сенюк, столяр; Степан Демчишин, зарібник. Дванацять з них арештовані, а сім відповідали з вільної стопи. Першого дня розправи ті, що відповідали з вільної стопи не явились. Прокуратор зарядив їх арешт. Одначе їх оборонець, М. Західний, зложив таку заяву: Обвинувачені були вчора в мене, підписали мені повновласть для оборони та просили мене подбати, щоб на час процесу приймили їх до тюрми, бо процес потягнеться яких чотири тижні, а вони не мають засобів прохарчувати себе в часі процесу. Після цього адв. Західний просив суд, щоб або їх виключити з цього процесу, або поступити так, як радив прокуратор. Їх вилучено.

ІТАЛІЯ ЗНИЖУЄ ВАРТІСТЬ ЛІРИ.

РИМ. — Італійська ліра не видержала напору інфляційного бльоку й рішенням кабінету міністрів її вартість обнижено на 41%. Передбачають, що через те Італія прилучиться до французько-англійсько-американського бльоку, що прямує до обниження тариф та оживлення міжнародного товарообміну.

СОВЕТИ ПЛЯНУЮТЬ ВЕЛИКУ ФЛЬОТУ.

МОСКВА. — В офіційному совєтському часописі появилася стаття, яка заповідає, що Совєти розпочали вже розбудову своєї воєнної фльоти, що буде дорівнювати найбільшій воєнній фльоті на світі.

ЗАВОРУШЕННЯ В СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

КИЇВ. — Совєтські часописи пишуть про напади повстанців у совєтській Україні. „Комуніст" з 8 вересня ц. р. повідомляє, що на шляху Миронівка-Корсунь підміновано міст, куди переїжджав панцирний поїзд, на якому їхала слідча комісія, що мала прослідити діяльність голови компартії у Дніпропетровську, Головатого. Паротяг знищено, справники втекли. Пізніше декого з них зловлено і розстрілено. Головатий, як тільки довідався, що ҐПУ арештувала Коцюбинського і Порайка, закидаючи їм звязки з полк. Коновальцем і з „усіми бандами", як писав „Більшовик" з 27-го серпня, „що тепер масово ґрасують по всій Україні", втік.

Той сам „Більшовик" пише, що в околицях Павлограду і Вербки появились „банди", яких провідниками є втікачі з армії. Недавно вони напали на станицю павлоградської міліції й кинули крізь вікно дві бомби. Два міліціонери і чотири червоноармійці згинули. Ті самі повстанці намагалися напасти на поїзд червоноармійців, що їхав до Дніпропетровська.

„Комуніст" з 28. серпня ц. р. повідомляє про напад узброєних селян на жидівську кольонію в Князевій. Кольонію спалено. Між повстанцями і чекістами прийшло до збройного зудару. Повстанці „стріляли з машинових крісів аж до вечора". Опісля подалися в сторону Дніпра. Жиди з кольонії втекли до міста. Кореспондент „Комуніста" пише: „Мусимо всіх селян вхопити за морду, без огляду на те, чи вони вбогі чи багаті. Всі вони є ворогами нашої держави".

ЧИ УСУВАЮТЬ ЛІТВІНОВА?

ПАРИЖ. — В поважних паризьких політичних колах кружляють поголоски, що совєтський комісар закордонних справ, Літвінов, небаром уступить. Домагається цього комісар оборони Ворошілов, який закидає Літвінову, що за границею він сходиться з троцькістами. На місце Літвінова мав би прийти Карахан, теж жид, одначе вірніший Сталінові.

СОВЄТСЬКА ОСВІТА.

МОСКВА.—Московська „Правда" з 17 вересня ц. р. передруковує частину таблички множення, яку недавно совєтське міністерство освіти видало для дітей. Отож у цій совєтській таблиці множення стоїть, що 6 разів 7 є 72; 9 разів 5 є 43; 3 рази 8 є 18, і т. д. Так виглядає совєтська освіта!

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СОВЄТСЬКА і НАЦІОНАЛІСТИЧНА

Очевидно, що є нею Росія. Про це ми вже нераз писали. А коли й тепер про це згадуємо, то тільки тому, що тепер про те саме написав навіть такий часопис як „Ню Йорк Таймс". Кажемо „такий", під чим розуміємо, що так пише такий часопис, якого московські кореспонденти, як от Волтер Дюренті, відомі зо статтей, прихильних до Совєтів.

Ото лондонський кореспондент цього часопису подає на підставі інформацій, одержаних з Москви, що Совєти вже незадоволені з Третього Інтернаціоналу і його пропаганди світової революції, яка коштує Совєти багато гроша, а пожитку з неї мало. Він твердить, що Совєти це далися втягнути в допомогу еспанським комуністам і мадридському лівому урядові, тому, бо думали, що коли ліві переможуть, то тоді вони припишуть собі успіх революції, а заразом і позбудуться Третього Інтернаціоналу та перенесуть його до Мадриду, щоб він звідти підготовляв комуністичні перевороти в Португалії й Франції. Та тепер, коли виявляється, що еспанські комуністи зле обрахували свої сили й готові програти, Совєти зачинають умивати руки від цієї революції. І таки готовляться цілковито зліквідувати Третій Інтернаціонал як коштовну, а некорисну інституцію.

Як відомо, в часі, коли в Будапешті правив Беля Кун, намагалася Москва совєтизувати Европу, але тоді заступили їй дорогу Галицька Армія і галицький уряд, що не допустили совєтської допомоги мадярським комуністам. В 1920 р., теж при участи Української Армії, зломано другий наступ Совєтів на Европу. А тепер заломлюється ще й та комбінація, щоб зачати большевизацію Европи „з другого кінця", з Еспанії, яка згідно з заповітом Леніна мала стати по Москві другою державою, що принялаб совєтський режім.

Наслідок цеї останньої невдачі буде такий, що вся совєтська увага буде звернена тепер виключно на скріплення Совєтів, на збудження і піднесення російського націоналістичного духа і патріотизму. А потрібне це ще й на те, щоб тими націоналістичними почуваннями закрити ті великі переміни, які вже зайшли в Совєтах, де вже існує нова російська аристократія, де урядовці становлять окрему касту, де офіцири в армії, головно вищі, цілком відокремлені від простого жовніра, де робітник з технічним вишколенням стоїть здалека від дійсного пролетаріяту, де вже існує величезна ріжниця в платні за працю. Цей новий порядок. береться тепер совєтська влада закріпити, і то теж на те, щоб тим чином відбудувати нову, дійсно націоналістичну Росію, в якій панівною клясою булаб отся новітня буржуазія, що є економічно добре вивинувана й вихована в дусі російського націоналізму.

„ЖОВЧЕВІ ЛЮДИ"

—о—

Українським суспільним діячам нераз приходиться вислухати з боку деяких наших громадян багато таких докорів, що є часто зовсім безпідставні і несправедливі. Тяжко навіть ці доколи переповісти і їх точніше окреслити, бо вони часто є такі несформовані й нельогічні, що видно в них виразно накипілу лють, але не видно змісту, і тому часто навіть не знати, про що властиво йде тим, що лаються як „поза плечі", так теж „отверто" в пресі чи на мітінгах і засіданнях, на яких обговорюється ріжні організаційні справи.

Напади ось таких „жовчевих людей" дуже зле відбиваються на праці в організаціях, а вслід за тим на поступі цілої суспільности. Нераз даний провідник організації старається представити членам якусь справу. Приявні уважно слухають доклади й застановляються над поданими увагами. Зпочатку справи розвиваються розумно, річево, так, як в культурній організації справи повинні би розвиватися. Настрій добрий і приявні ступнево приходять до таких висновків, які за собою потягають справжню роботу. Та тутже, в цьому моменті, відзивається якась „жовч", якась їдь, що призбиралася десь колись і не знати, з яких причин, і починає тепер виладовуватися, псуючи добрий і річевий настрій зборів. Кілька підозрілих натяків, кілька затроєних слів з боку „жовчевих людей" і приявні члени, ті самі, що перед хвилею вже рішені були щось конкретне робити, починають стримуватися і щераз провірювати в серцю те, що вже рішили; бо їх душу починає жерти сумнів. Вони починають самі з собою змагатись у своїх гадках і, не знайшовши наборзі відповіди на свій душевний конфлікт, звичайно кінчать тим, що відкладають свою акцію на пізніше, на „колись", на неозначений час.

В той спосіб вбиваються в нас часто в зародку всякі вольові пориви. Гадки громадян, що рішені вже були щось почивати, полишаються далі тільки гадками й не перемінюються в дійсність, в чин. Замісць побуджувати акцію, ці „жовчеві особи" затроюють її. А хто тих людей у такій хвилі обсервує, цей може вичитати у них якусь несамовиту радість, що їм удалося якусь акцію спаралізувати.

Треба додати, що ці „жовчеві люди" виконують свою операцію з неабиякою вправою. Заки запустять своє затроєне жало, вони наперед стараються зискати у слухачів своє довіря. Вони наперед присягаються, що свою організацію „дуже люблять"; що для неї вони працювали впродож довгих літ; та запевняють, що й тепер вони думають тільки про її добро. Щойно після цього вступу жовчева душа приступає до властивого удару, почине критикувати задуманий плян, починає підозрівати якісь нечесні мотиви з боку провідників, починає паралізувати в приявних волю до чину, ту саму волю, яку інші культурні народи розбуджують, економізують і будують нею великі діла.

Критика є корисна і потрібна. Без критики неможливий ніякий поступ. Бо щоб зробити щось краще, треба наперед запримітити помилки у старім. В організаціях критика є дуже потрібна, але совісна і розумна критика. Потрібне до певної міри також змагання двох або й більше гадок та поглядів на ріжні справи. Бо коли перехрещуються між собою ріжні погляди, тоді краще знайти правдивий шлях, яким повинна дана організація йти.

Одначе „жовчеві люди" не критикують, а тільки поширюють наклепи. Совісний критик старається наперед доглянути якусь помилку, а щойно тоді витягає її наверх. А „жовчевий" чоловік наперед хоче когось вколоти, а щойно тоді напружено шукає „помилки". Рух, праця, змагання до чогось кращого його денервують і він щойно тоді заспокоюється, коли цей рух деморалізує і спиняє. Щойно тоді він лекше віддихає.

Певний відсоток „жовчевих людей" має кожна суспільність. Одначе у нашій суспільности цей відсоток, здається, є трохи завеликий. Занадто безкарно вони пускають свою отрую в українську суспільність. Тому наше громадянство мусить звертати на них пильнішу увагу.

АМАТОРСЬКІ ТЕАТРАЛЬНІ ВИСТАВИ

—о—

Театр це не тільки розривка, але й наука. Театральні вистави відбивають певні моменти здійсного життя й стягають на них нашу увагу. Навіть добрі комедії мають глибокий моральний підклад, хоч вони до ріжних життєвих справ підходять з гумористичного боку. Театр є дзеркалом дійсного життя, а дійсне життя, за словами Шекспіра, є великою сценою. Коли театр якоїсь суспільности простачиться й занепадає, то це є доказом, що занепадає також естетичний смак цієї суспільности.

Маючи це на увазі, можна сказати, що справа наших театральних вистав це справа великої ваги.

Наша суспільність в Америці у своєму театральному мистецтві натрапляє на такі труднощі: брак відповідних штук і брак відповідних режисерів та артистів. Поправді на рідних землях драматичне письменство також не зробило великого поступу вперед, та все-таки прогалини на цьому полі заповнюються якось бодай пересічними драмами чи перекладами з чужих літератур. В Америці грають на сценах головно штуки сдарого краю. Одначе це не вистарчає. Дається всюди відчувати брак тутешніх штук, які відбивалиб тутешне життя, тутешні настрої, та помагалиб розвязувати українській еміграції тутешні своєрідні психольогічні конфлікти. Крім цього наша еміграція має тут перед собою ще одно важне завдання, а то заспокоїти і на тім полі вимоги тут родженої нашої молоді. Старокраєва драматична література може лиш наполовину заспокоїти душевний голод нашої еміграції. Другу половину тутешня українська суспільність мусить витворити сама.

Другою перешкодою в розвою нашого театрального мистецтва є брак режисерів і артистів. Можна сказати, що брак добрих режисерів навіть важніший, ніж брак артистів, бо добрий режисер знає підібрати людей, знає, як їх виховати. Добрий режисер за кілька літ може витворити гарний гурт мистецьких сил.

Добрий режисер мусить бути психольоґом, мусить розуміти свое середовище, мусить розуміти свое завдання супроти суспільности. Він мусить бути заразом мистцем, мислителем і суспільним діячем. Без мистецького почуття він не буде всилі віддати штуки так, як це написав автор. Без глибокого вдумування він не відгадає тих конфліктів, які коріняться в серці суспільности; вслід за тим він не знатиме, які конфлікти треба віддзеркалювати на сцені. А без почуття відповідальности за долю суспільности, він може калічити їх патріотичні почуття й руйнувати те, що передтим будував політичний провід.

Дуже добрих режисерів на світі нема багато. Але приблизно-добрих кожна суспільність повинна мати в достаточному числі. В нас, на жаль, їх дуже обмаль. Переглядаючи ці вистави, що пересуваються нині через нашу сцену, можна сказати, що наша еміграція за час десятьох останніх літ, не то, що не зробила ніякого поступу в театральному мистецтві, але подалася поважно взад. Більшість штук, що їх нині грають, є дуже мізерного інтелектуального і мистецького рівня. Також виконання дуже пересічне, а в деяких випадках таки жалюгідне. Колись і режисери й артисти, хоч більшість з них були лиш аматорами, зароблявчи днями на життя, а вечорами віддаючися штуці, значно краще розуміли і мистецтво і свою ролю супроти суспільности, ніж нині. Нині нерідко можна подибати на сцені таке мистецьке неохлюство, такі перебільшення й таку простакуватість, що з сорому палене лице.

Не хочемо наводити конкретних випадків. Та всетаки нагадуємо деяким нашим аматорам і „артистам", що завданням мистця не є розреготати за всяку ціну глядача. Бо деякий глядач, хоч і регочеться, коли бачить, як приміром, „артист" розпрізує на сцені нагавиці й добуває з них свою сорочку, вийшовши з салі, на таку гру сплюне. Крім того таку гру з відразою приймають наші молодші покоління. А молодь приходить чимраз частіше на наші представлення, приходить з ціллю, щоб чогось навчитися, щоб у сценічному дзеркалі краще пізнати душу і настрої своїх батьків. Якої поваги наберуть ці молоді діти до старшої ґенерації, коли будуть глядіти на простацтва на сцені, що не мають часто нічого спільного ні з штукою, ні з культурою? З таких вистав молодь може дістати несмак, зненохочення, а навіть погорду до старшої ґенерації.

Наші організації, що влаштовують аматорські вистави, як теж наші режисери, що виконують ці вистави, повинні добре задуматися над цею справою. Вони повинні знати, що вони не кльовни суспільности, а культурні діячі. Виставляючи на сцені якусь огиду, вони завдають суспільності більше шкоди, ніж часами якийсь розпорядок зверхнього ворога.

Певно, що треба узглядняти ті труднощі, з якими наші режисери мусять боротися, пробуючи виставити якусь драму. Тому деякі недотягнення треба їм простити. Одначе колиб навіть гра і виконання пєс не стояли на повному мистецькому рівні, то бодай режисер і аматори повинні дати доказ, що своє завдання вони трактували поважно й щиро.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

А. Ш., Ансонія, Конн. — Ваша пропозиція, щоб надати право вибирання делегатів на конвенцію У. Н. Союзу всім відділам, без огляду на їхне число членів, надається до конвенційного проєкту. Справу буде можна порушити на найближчій конвенції. Але завважимо, що У. Н. Союз і тепер нікого не кривдить, а тільки виконує те, що каже статут, ухвалений ніким іншим, а нашим членством. Коли є обмеження, що відділ може вислати свого власного делегата на конвенцію тільки тоді, як має принаймні 25 членів, то це не є нічого надзвичайного. Це є те, що практикується у сотках інших подібних організацій. Крім цього треба мати на увазі, що й відділ, що не має 25 членів, не є позбавлений делегатства, бо він може злучитися з іншим малим відділом і вони обидва можуть вибрати спільного делегата. А далі треба памятати і на те, що це є природне явище, коли в якійсь місцевості, де є поважне число наших людей, відділ не проявляє довгими літами навіть такої діяльности, щоб зібрати біля себе хоч 25 членів. За чотири роки, себто в часі від одної до другої конвенції, чейже можна при добрій волі й охоті завдати собі стільки труду, щоб приєднати для відділу хоч стільки членів, щоб відділ мав право вислати на конвенцію свого власного делегата. Тут не може бути ніякого виправдання, бо виправданими можуть бути єдино ті малі відділи, що є в таких малих наших оселях, у яких нема 25 дорослих українців чи українок. У всіх інших випадках відділи У. Н. Союзу повинні обовязково видати з себе на стільки патріотизму, щоб обєднати біля себе хоч 25 громадян і громадянок і мати їх у рядах такої патріотичної й чесної народньої установи, якою є наш У. Н. Союз.

Скарга за образу чести.

— Я розповім усім, що ви за один.

— То я вас заскаржу за образу чести.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(23)

Біжать, вигукують, от-от наженуть. Ще миг, ще хвилька... — Ай! Що ти. Я тобі дам! Як скажу мамі, то побачиш...

Володько і собі розхоробрився. Викрикнувши якусь примовку, він увігнався в саму середину дівчаток і навіть відважився схопити одну за плечі.

Та різко, пронизливо віснула і Володькові руки відсахнулися, ніби він схопив за щось гаряче... То була Ганка. Він виразно пізнав її, але не зупинився, не промовив ні одного слова, а як мога скорше вирвався наперед і побіг, мов дикий кінь. За ним побігли усі хутірські хлопчики і дівчатка.

Бігом, бігом вперед! Бігли на гору, повз школу, повз дякову хату, повз шкальню. Зупинився Володько, аж коли був за селом перед своїм хутором. Хведот біг також за ним. Обидва засапалися, розігрілися. Хведот щось хотів говорити, але Володькові не до гутірки.

Пережите цього вечора вплинуло на нього надзвичайно. Ще ніколи в життю не бачив він кращого оповідача і кращої „комедії". Після танці і... і та сама Ганка... Чи помітила і вона його?

Мабуть ні... Напевно ні. Він так скажено біг.

Трохи неприємно вразили його слова одного сільського, свого таки „москаля", що був ранений і прийшов „на поправку". — Сукини сини! — казав він. — Кашожери мордаті! Хіба вони знають, що таке війна? От зібрав би їх, сволоту чортову, та післав у перву лінію; там, сукин син, один з другим загуляв би.

Нащо так сердитися, — думав Володько. Мусить же хтось і в обозі бути. Не всі конечне у перву лінію...

— То каже Евген Паламар — самі „супчики"... Бачте, морди які, хоч пацюків бий — позалазили у „третій разряд"... А на фронт дітвору, білобілетчиків пруть...

Евгенові, правда, відорвало ліву руку, але його все одно „зовсім" не пустили до дому. Він кляв війну „на чом світ стоїть"...

Володько зовсім інакше на ті речі дивився. Навіть відірвана Евгенова рука не робила на нього такого вже великого враження. Розмах події, її романтика, ворохобня і якась своєрідня краса полонили його, затуманили розум; усе, що вичитав, усе, що навчився у школі, відійшло на деякий час на бік, а перед ним повставала у всій своїй величі і красі — Бог і сатана в одній подобі — війна.

—о—

Обоз постояв у селі всього три дні і вирушив далі „в тил". За обозом поїхав другий обоз втікачів. По їх мові чути було, що це вже не „з глибокої Галіції", а десь з недалека, зза Почаєва від Радивилова і з тих місцевостей.

Знов одного дня заїхала на відпочинок до Матвія підвода втікачів. Чловік, жінка, стара мати і троє дітей — два хлопчики і дівчина. Дівчина вже старша — дівочиться, уже й ходани ходили, як заявила мати. Батько „москаль" у війському, прийшов з фронту ранений на поправку. Застав його приказ вибиратися... Ну, не покинеж він отак на Божу волю родину... Що, ні? Правдаж. Мав відійти тиждень тому, а тепер все не знає, як бути. Саміж жінки... Біймся Бога... А що буде за те, що „у срок не зявився", чорт його знає. Розстріляють, то розстріляють. Гірше смерти тепер нічого не видумаєш, але напевно не розстріляють самі, а пішлють на фронт, щоб там уже те брудне діло інші зробили... Походить чоловік від самої границі — три версті... Вже може з хати та з цілого села одно місце на землі... Хто знає... А „тре буде" все таки десь отам далі серед лісу, чи поля, чи може і на гладкій дорозі жінку з отими-о щенятами лишити і йти... Що зробиш...

Говіркий і поважний гість сподобався Матвієві. Настя варила, кормила цілу родину. Жінка ввесь час побивалася, плакала. Увійде до хати, що не побачить, що не візьме до рук, і відразу: — і ми, жіночко, мали таке... Ще лішше... Все геть чисто своє мали... А тепер жебраки, сироти, викидьки на сором та ганьбу... — і сльози відразу їй витечуть з очей, — каламутні у почорнілих, попухлих очницях сльози.

Два дні відпочивали втікачі на Матвієвому дворі. На третій рано виїхали.

Серпень добігав кінця. На полях запізнений збір хліба. Безліч вівса мокне у півкопах. Дорогою їдуть обози — військові й цивільні. Дорогу розширили в три рази. Прийшли якісь землеміри і виміряли... Бараболі не бараболі, просо не просо, — все одно. Відтяли стільки то сяжнів і дорога.

Посунули підводи, кіннота, піші. А Матвієва родина при праці.

— Ей, ви! Що ви там ще мучитесь! Все одно пропаде! — гукали на Матвія...

— Пропаде, то пропаде, а до пуття довести треба. Не лишуж отак усе на полі...

— То в стодолі згорить...

Матвій розводив руками, дивився на захід, звідки вже виразно чути гуркіт гармат. Ні! Все таки зібрати треба. Возив, зібрав, складав у клуні, всі засторонки запхав під самий стріп... У полі ще одна насінна конюшина.

Нарешті гострий наказ (десятник у кожній хаті наказав), хто має зайву, тяжку до ходу худобу, хай відводить на „зборний пунт" до Білої Криниці. Там усе на вагу куплять. Хто не поведе, то в дорозі дарам покине... Відступ війська не припиняється. Вибиратися прийдеться все одно...

Від такого наказу у Матвія ліг у грудях тяжечий гніт і ніщо не всилі зняти той тягар зі серця.

Увійшов до хліва. Шість корів одна коло другої стоять спокійно при жолобі. Не можна Бога гнівити. Було молочка, і собі, і людям. Хто не прийде, бувало, дістане кварту доброго, густого молока... А платити?... Хай Бог заплатить! Здорові споживіть — казала Настя.

І от ці корівки, ці чудесні тварини, на які чекав і силу свою нищив такі довгі роки, тепер треба нищити. Так. Нищити. Просто вивести в поле і скажи: йди, худобино, куди очі бачать. Не треба мені тепер тебе... Або віддай „на пуди" за безцін — аж серце болить...

А тут тобі зі всіх боків: — вибираймось та вибираймось. Он батюшка всю родину вивіз. Сам лишився і чекає, поки село рушить. Усі наші виїхали... Навіть управитель, і той не лишився.

Хм... Ведіть „зайву худобу". Цікаво, хто має ту зайву худобу. Який добрий господар має зайву худобу? Ох, зайву, зайву! Бодай його кольки скололи, хто видумав цю штуку.

І думає Матвій: не було колись худоби, не було гроша, не було часом чого в рот вложити... А тепер і худобина усяка, крівавицею здобута, і поле... Мав від раня до вечора турботу, і от тепер лиш чоло морщиться від жури: і як його усе знищити... Знищити так, щоб менше боліло отут десь, де сидить мужицька, на всі болі гартована, душа.

Тільки що на ноги звівся. Пів сотню років товкся, мов останній з останніх, гірко горював, тяжко бідкався. Нарешті поля того шмат роздобув, халабуду якусь злибудив. Все воно „на тимчасом", на „покищо". Поле також не бозна як вироблене. Туди треба такого гною, а туди іншого. До всього худобини потрібно, до болю, до останнього потрібно. Одно чіпляється за друге.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ОСТОРОГА НА ЧАСІ.

Департамент рільництва федерального уряду у Вашингтоні видав до господинь у краю осторогу щодо закупна засобів поживи. Каже, що вже нині пожива, котру можна було набути в березні 1933-го року за 1 доляра, нині коштує 1 доляр і 40 центів, а незадовго буде коштувати ще більше.

З цього урядове бюро робить такий висновок: коли пожива має коштувати більше, то певно знайдеться багато людей, які будуть примушені вибирати між двома родами поживи, на які вони давніше могли собі дозволити.

Отже яку поживу вибирати? На що треба дивитися при виборі? Уряд каже, щоб вибирати поживу так, щоб у закупленій поживі знайти якнайбільше поживних складників.

ХЛІБ РОБИТИ Й ХЛІБ КУПУВАТИ.

Це виглядає на дуже розумну пораду. Коли наприклад цього року через посуху айриські картоплі, що є основною поживою пересічної родини в Америці, подорожіють удвоє, то треба купувати менше айриських картопель, а зате купувати іншу поживу, що має стільки саме поживних складників, що мали айриські картоплі.

Та це ще не каже, що саме. Щоб відповісти на це, треба знати поживну вартість ріжних засобів відживлювання, а це треба спеціяльної науки. Навіть люди, що знають управляти ріжні ростини, цього ще не знають, бо знати, як управляти ростини, а знати їх складники це зовсім інші справи. Люди, що вміють управляти ростини, навіть не мають великого інтересу запізнаватися з цею наукою, бо вони звичайно мають легкий доступ до поживи. Як тепер ростуть ціни на рільничі продукти, це фармерів дотикає, але їх звичайного способу відживлювання не зміняє.

Інакше мається справа з міщанином або робітником. Для нього, як бачимо, ця справа великої ваги, і тому йому треба з цею справою запізнатися.

ЯК ЦЕ ЗНАТИ.

Про поживну вартість ріжних страв учать в американських школах. Біда тільки, що, як це звичайно буває, учать про це так несправно, що діти, які ці науки побирають, потім з цього нічого для практичного життя не виносять.

Крім цього про поживу навчає ще населення в Америці американський уряд через свої інші галузі. Наприклад департамент рільництва видає „Консюмерс Гайд", себто „Провідник для споживачів", у котрім говорить про ріжні справи, важні для споживачів.

Крім цього в Америці існують ще ріжні приватні встанови, що мають за ціль повчати людей про товари, які вони купують. Наприклад, організація „Консюмерс Рісерч", що має осідок у Вашингтоні, Ню Джерзі, за три доляри на рік подає своїм членам про ріжні товари тайні інформації, добуті її інженерами й дослідниками.

Є далі в Америці ще й місячники, що подають того роду інформації всякому читачеві.

ЩЕ ЧОГО МІЩУХ НЕ ЗНАЄ.

На недавній річній конференції організації нюйорських учителів про поживу постановлено поширити курси про поживу в нюйорських вищих школах.

Маємо учити школярів і школярок такі два предмети: 1) відповідної поведінки при столі; 2) розуміння ваги поживи.

Кажуть, що відповідної поведінки при столі треба хочби для поправи бизнесу в шкільних кафетеріях. Значить, через невідповідну поведінку дітей при столі в кафетерії терпить бизнес цеї кафетерії, себто до неї вхадже менше дітей, якби можна сподіватися.

Кажуть далі, що розуміння ваги поживи доконче треба, бо без неї діти тратять марно поживу. До зрозуміння ваги поживи належить: навчити дитину, скільки гроша й скільки часу коштує закупно й приготовання поживи. Якби дитина робила на фармі, то вона й знала би, що коштує управляти ростину, а якби вона поробила в кухні, то вона знала би, що це значить, її приготовити. Звісно, не кожда міська дитина має на це нагоду.

Кажуть наші люди, що міське теля знає більше від сільської корови. Як бачимо, не все так.

ЗАНЕПАДАЮЧИЙ БИЗНЕС.

Коли з усіх боків доносять про кращий розвій бизнесу, в Шікаго зібралася конференція бизнесменів, котра вся тільки й робила, що сльози лила. Була це конвенція „Інституту Краси й Доставців причандалів до голення".

Плакали між іншим, заслухуючися в рапорт торговців філіжанок до голення, в котрих, як відомо, держать кварті до розроблювання мила. На такій філіжанці вимальовують звичайно імя власника. Показується, що за цілий останній рік в Америці продано сто таких філіжанок.

Так на наших очах вигибає цілий промисл. Що спричиняє занепад цього промислу? Звичайно, закинення голення бритвою та заведення звичаю голення машинкою до голення.

Осьтак кождий новий винахід не тільки творить, але й нищить.

РОДИЧІ І ДІТИ.

Один американський учений видав книжку під наголовком „Нові типи старих американців у Гарвардськім університеті", у котрім доказує, що нові студенти у Гарвардськім університеті вищі й тяжчі від старих студентів.

Для університету такий розслід міг би видаватися не таким важним; адже для університету відай важніше, чи нові студенти розвинені вище умово від студентів у давніших часах. Всеж таки й такий розслід цікавий, бо, як 60 літ тому студенти Гарвардського університету були лекші й нижчі, ніж студенти в наших часах, то можна припустити з досить великою певністю, що так воно є й з усім американським населенням. Показує на це зрештою наша загальна обсервація, що діти в Америці звичайно вищі від своїх батьків-імігрантів.

Колиж так є, то яка цьому причина? Звісно, краще відживлювання.

ПЕРЕБІЛЬШЕННЯ ПРО ГАДЮКИ.

Вчені з федерального бюра для біольогічного огляду подають ріжні пересуди людей про гадюки. Кажуть, наприклад, що неправдою є, начеб то гадюка могла „кусати" на велику віддаль. Кажуть, що вона може „вдарити" найбільше на половину своєї довжини.

Що всякі забобони чи пересуди, як узагалі всякі погляди, не оперті на правді, треба викорінювати, зайво й говорити. Спеціяльно про гадюку таких забобонів є багато. Одначе, наскільки йде про те, на яку віддаль вона може досягнути, то тут ледви чи хто буде багато покладатися на правду. Здається, тут уже всякий буде далі держатися старого забобону, що гадюка може „вкусити" на велику віддаль. Зовсім як той, що перед собакою на дерево втік, а як йому ґазда дорікав: „Щож ти, трусе, собаки боїшся? Не знаєш, що собака, яка багато гавкає, мало кусає?" сказав: „Я знаю, знаю". Але не знати, чи собака це знає!"

ПАРТІЯ КОЖНОГО

Перший раз в історії Злучених Держав нарід ділять на політичні партії, основані на клясових ріжницях. Перший раз є тільки одна партія, що бере участь в кампанії і представляє всіх людей, багатих і вбогих — тільки одна партія, що є партія кожного. А ця партія це Републиканська Партія.

Сьогодня ми маємо в Злучених Державах Партію Соціялістичну, що нацьковує одних людей проти інших людей. Маємо Комуністичну Партію, що основана на ненависті і живиться завистю. Маємо Національну Юнію Соціяльної Справедливости, що служить за параван для крикливого отця Коглина. Далі маємо Демократичну Партію, яка нині є більш радикальною ніж демократичною в своїх змаганнях зробити американський народ предметом стейтової опіки. Лиш одинока Републиканська Партія стоїть сильно і непохитно на скелі демократії. Републиканська Партія це партія кожного. Републиканська Партія не пробує скріпити себе ослаблюванням самопошани народу.

Нашу країну засновано на засаді, що всі люди є рівні, з рівною нагодою. А довга низка людей, що піднялися з убожества до високих становищ, навіть до президентури Злучених Держав, доказує, що ця засада є здорова.

Коли ми були поділені політично в минувшині, то, хоч з собою не годились, були одні з одними рівні, як це діється нераз в одній родині. Але нині, щоб дістати голоси і задержати силу, Демократична Партія пробує вбити клин між чоловіка, що копає рів, і чоловіка, що занимається бізнесом або ним управляє. Діячи це, президент Рузвелт напав на свободу нашого народу; він ударив у самі підвалини демократії.

Републиканський кандидат на президента, Алфред М. Ландон походить з робітничого роду. Він був робітником. Він розуміє проблеми робітника.

Полковник Френк Нокс, републиканський кандидат на віцепрезидента, був довгі роки часописним репортером. Він знає, що значить тяжка робота.

Голос за републиканським кандидатом є голос за американський ідеал пристойности — за роботу.

(оголош.).

Поради лікаря.

— Ваша недуга така, що ви собі уроїли, що ви нормальна людина, та ми вас вилікуємо з того.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що три-квартальні збори відбудуться в пятницю, 9. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення, як також справоздання урядників і контр. комісії за три квартали року. Нових кандидатів, котрі хотіли б стати членами Товариства і У. Н. Союзу, просимо прийти на збори і зголоситись до уряду, а ми радо приймемо. Взиваємо всіх батьків, котрі ще не вписали свої хдітей до У. Н. Союзу, хай впишуть сейчас. Союз тепер має три кляси обезпечення для молоді. Всі інформації щодо обезпечення дасть вам секретар. Пригадуємо довгуючим членам вирівнати свої залеглости, щоб ненаразитись на суспенду. — Ілля Ґенеґа, предс.; М. Ґенеґа, кас.; К. Пілат, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 1:30 пополудні, в галі правосл. церкви. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої вкладки, особливо ті члени, котрі забагато довгують, щоб бодай трохи сплачували свої довги.—Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 11. жовтня, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Початок зборів в годині 1-шій пополудні. — С. Гвіздь, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Повідомляємо членів Бр. Сош. св. Духа, від. 237, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 1-шій пополудні, в У. Н. Домі. Є дуже важні справи до полагодження, тому обовязком кождого члена є бути на тих зборах. — Гр. Стеців, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи, тому обовязком кождого члена є бути приявним на зборах. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. жовтня, в годині 3-тій пополудні, в Нар. Домі на Комберленд Гіл. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. Любянецький, пр.; Н. Шевчук, кас.; П. Черкас, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 3-тій пополудні, в домі Укр. Громади, 2171 Бакелайтіс ул. Уряд просить усіх членів прийти конче на ті збори, бо маємо справи, котрі треба полагодити. Коли члени не прийдуть на збори, уряд буде змушений сам справи рішати. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівнали свої залеглости. На зборах будемо приймати дітей і старших в члени У. Н. Союзу. — М. Шанайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Щоби була пошанована правдива стрілецька честь.

I.

В „Січовім Кличі" з 15. вересня б. р. появився допис „В обороні стрілецької чести". Неможливо мені в пресі відповідати на всі негідні наклепи, звернені проти мене за те, що я на сходинах Стрілецького Гуртка ч. 2 домагався від п. Максима Іванова, автора тих наклепів, щоб збірки, збирані на блянкетах Рідної Школи, були висилані на Рідну Школу, та щоб коляда, збирана на інвалідів, була висилана до Товариства Українських Інвалідів у Львові, як це всі ми практикуємо. Саме це я вважав „стрілецькою честю", щоби про всі такі справи ясно говорити, щоб збирати на ясно означені цілі і точно на ті цілі висилати. Ось таке ставлення справи було декому не по нутру. Ось через те зайшли в Стрілецькому Гуртку зміни, бо знайшлися такі, що не хотіли про такі справи слухати і вважали це особистою образою, коли такі справи порушується. Ті, що вийшли зі зборів, поставили себе самі поза дужки зорганізованого в Стрілецькім Гуртку стрілецтва, яке вибрало новий уряд, а мені передало головство. Я цей почесний тягар перебрав зі стрілецького й громадського обовязку, а згадую про те тому, що п. Максим Іванів далі підписує себе як „Голова Стрілецького Гуртка ч. 2". Він ним не є і не має права так себе підписувати, бо виключив себе з організації своєю поведінкою і ні гурток ні головна управа Стрілецької Громади його за голову не має.

Питається мене п. Іванів у „Січовім Кличі", ніби теж стоячи в „обороні стрілецької чести", де „ви поділи ті гроші, що вічно збіраєте на кожнім кроці на памятник бл. п. Горобця". Та на це підозріння, яке відноситься до збірки для вшанування памяти нашого товариша і четаря Галицької Армії бл. п. Миколи Воробця, хай краще відповість хто інший.

Микола Близнак.

II.

Я, нижче підписана, прошу Хвальну Редакцію помістити таку коротку заяву:

Гроші, що досі зібрано на памятник по моїм мужу, бл. п. Миколі Воробцеві, збірковий комітет передв мені на удержання сиріт, бачучи, що я опинилася в критичнім положенні. Як тільки обставини трохи поправляться, зверну їх назад до комітету, щоби були вжиті на властиву ціль.

Мелания Воробець.

РАДІО.

ПІТСБУРГ, ПА.

Родинна орхестра о. Желехівського, яка складається з сімох мішаних інструментів, виступить на радіо з композиціями М. О. Гайворонського. Виступ відбудеться в пятницю, 9. жовтня, в годині 4:30 пополудні, зі стації K.Q.V.

Порошки на сон.

Французький письменник-гуморист Трістан Бернар незадужав від якогось гасу на безсонність. Лікар записав йому порошки, які що вечора присилали з аптики.

— Маріє, — сказав раз Трістан Бернар до служниці — чи вже прислали мені порошки з аптики?

— Ще ні.

— То прошу зателефонувати до аптики, що коли зараз не пришлють, я піду спати!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

ATTEMPTS OF COMMUNISTS TO CONVERT UKRAINIANS EXPOSED AND DENOUNCED

Oshawa Ukrainians Organize in Effort to Educate People What "Popular Front" Really Means — Mass Meeting Held.

The attempt of the Ukrainian communists in Canada to convert more Ukrainians to communism by means of organizing the so-called "popular front" was exposed and denounced by speakers at a big Ukrainian mass meeting, which was held at the Ukrainian Hall, 611 Albert Street, Sunday afternoon. The hall was filled with the local Ukrainians, about four hundred in number. The meeting was held under the auspices of the Oshawa Ukrainian Committee, which was formed for that particular purpose about two weeks ago. The committee consists of representatives from nine local Ukrainian organizations, namely, the Oshawa Branch of the Ukrainian National Federation, the Shevchenko Enlightenment Society, the Sitch Organization, 11th and 33rd Branches of the Ukrainian Mutual Aid Association, Ukrainian Catholic Church, Ukrainian Presbyterian Church, Ukrainian Orthodox Church. The purpose of the mass meeting was to acquaint the Ukrainian people with what the "popular front" really is, where it originated and for whose benefit. The speakers were Rev. Luke Standret of the Ukrainian Presbyterian Church; Rev. Andrew Sarmatiuk of St. John's Ukrainian Orthodox Church, and W. Woynarìwsky, provincial organizer of the Ukrainian National Federation.

It is stated that recently all the Ukrainian churches and secular organizations in this city were approached by Communist leaders to join the so-called "popular front" movement and were asked to send representatives to a conference which was to be held at the local headquarters of the Reds. This was to be followed by a mass meeting for the purpose of launching the "popular front" among the Oshawa Ukrainians. But, instead of sending their representatives to the conference of the Reds, these Ukrainian organizations formed a committe of their own and held a mass meeting against the "popular front". Thus were the plans of the local Communists frustrated.

Rev. Luke Standret, as the first speaker, among other things, pointed out that the "popular front" movement was conceived by the Russian communists and started in many European countries by order of the Communist International issued at its meeting in Moscow in 1935. "The threefold purpose of the movement is to gain for the Soviet Russia and its communist doctrine more sympathy and moral support from non-communist labor organizations as well as from the so-called liberal-minded bourgeoise in various countries; to preach and harness the bamboozled middle-class intellectuals to preach pacifism to their people while the communist Russia is arming and perfecting her war machinery; to combat the spread of nationalism chiefly because of the fear on the part of the Russian Communists that an awakened national consciousness of the subjugated and oppressed races in Soviet Russia would tend to strengthen separist movements among them, and especially in the Ukraine. To support such movement for a Ukrainian means to give support to the most cruel oppressors of his people on the side of the Atlantic."

Rev. A. Sarmatiuk warned the audience that every movement directed by materialistic Communism breeds atheism and demoralizes the Ukrainian people. "Ukrainians," he said, "are oppressed and they should continue to struggle for their freedom, but they must realize that this freedom will never be won if they will be led by godless agitators." He pointed out that in many places avowed Ukrainian Communists and atheists, all of a sudden, joined churches, came to confession and took communion in order to gain confidence of the congregation and then began their communistic mission among the members of the congregation. Doing this, they merely follow the instructions of the Communist Internationale to 'bore from within."

W. Woynariwsky, from Toronto, himself an Ex-Communist, urged the audience not to compromise with Communism, but always and everywhere aim at its complete extermination. He reminded the audience that back in 1932-1933 the Communist rule in the Ukraine carried with it horrible death by starvation in millions, poor Ukrainian farmers were allowed to starve while wheat, cattle and other food they had produced were taken from them to feed the Red army and the beaurocracy of the Communist party.

The meeting was presided over by P. Blashkiw, while A. Muzyka and K. Semeniuk acted as secretaries. Resolutions were adopted, condemning the attempt to organize the "popular front" among the Ukrainians in Canada.

(The Oshawa Daily Times, September 22, 1936).

Лікар записав хорому порошки проти болю голови.

— Коли маю їх заживати?

— Найліпше пів години перед початком болю голови!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 1-шій пополудні, в льокали Української Школи, 12712 Jos. Camp. при Карпендер ул. Просимо всіх членів прийти, бо маємо важні справи до полагодження. Кождий член обовязково має прийти і полагодити свої справи. Приведіть теж своїх знайомих, а ми запишемо їх в члени У. Н. Союзу. Впишіть теж свої діти, не відкладайте, щоб не було запізно, бо виадків пне треба далеко шукати. Отже вписуйте свої діти і ваших знайомих до У. Н. Союзу. — П. Андрушків, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11 жовтня, в годині 1-шій пополудні, в гали Ситизенського Клюбу, 3464 Сінат ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важну справу до полагодження. Просимо членів, котрі задовжились у товариській касі, щоб старалися вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Просимо тих родичів, що мають діти, а не є ще членами У. Н. Союзу, щоб вписали. Як то буде гарно, коли буде ціла родина забезпечена в великій українській запомоговій асекурації. — Ст. Михайлюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, подає до відома членам, що дуже важні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 1-шій пополудні. Просимо всіх членів бути приявними на цих зборах. Довгуючі члени повинні вирівнати свої довги. Хто має знайомих, що хотілиб вступити до У. Н. Союзу, то просимо повідомити секретаря. — Григорій Степанек, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Марк. Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 1-шій пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Грейлінг ул. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Туркевич, предс.; О. Курочка, кас.; І. Курчак і Д. Васько, секретарі.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра й Павла, від. 102, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж ул. Кожний член обовязково має прийти і вирівнати свої залеглости. Котрий член довгує 3 місяці, а не вирівнає довгу цього місяця, буде суспендований. Члени, котрі ще не мають записаних своїх дітей у Союзі, зволять зробити це того місяця. — Юрій Гірняк, предс.; Микола Бусько, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 12:30 пополудні, в гали парохіяльній при Кліперт і Едвард ул. На ці збори повинні всі члени прийти, бо один з членів щойно повернув з краю та буде говорити, як живеться нашому народові в краю. Головний уряд проголосив три-місячну кампанію за приєднування нових членів, як старших так і дітей. Тому стараймося, щоб наш відділ не лишився позаду. Приєднуймо нових членів до Союзу. Не забуваймо платити вкладок, бо багато членів чомусь дуже легковажать плачення вкладок, а це може членам пошкодити. Маємо справи до полагодження, котрі вже мали бути полагоджені тому два місяці. — Іван Форись, предс.; Ілля Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 12:30 пополудні, в У. Н. Домі на другім поверсі. Просимо всіх членів бути приявними на зборах, бо маємо важні справи до полагодження. — М. Задорецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; М. Шмігельський, рекорд. секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Віл., від. 87, повідомляє, що трикратальні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 1-шій пополудні, в гали парохіяльній при Елікот Ровд. На порядку дня трикратальні справоздання і інші справи до полагодження. Неприявний член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Теодор Кінь, предс.; Микола Трояновський, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що три-квартальні збори відбудуться в суботу, 10. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі при Кінгс Гайвей. На тих зборах буде обговорена справа балю, буде звіт уряду й контрольної комісії, будемо приймати нових членів до Союзу без оплати вступного до відділу і Союзу. Приявність усіх членів конечна. — Д. Махно, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома своїм членам, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, точно в годині 2-гій пополудні, в Ліберти Галі. На зборах буде справоздання урядників і контр. комісії, бдуть наради в справі балю. Всі члени обовязково мають зійтися на збори. Пригадуємо довгуючим членам, щоби свої довги сплачували. — Ілько Шегера, предс.; Дмитро Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 10-го жовтня, в годині 7:30 ввечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. Нема вже тепер причини, щоб не бути на зборах, бо ані душно ані зимно, тому приходіть всі, бо маємо важні справи. З задовженими членами поступимо стисло так, як постановляє статут Товариства. — Гр. Гонта, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 10. жовтня, в годині 8:15 ввечір, в галі призначеній річними зборами. На тих зборах мають бути приявними всі члени відділу, бо є важні справи до полагодження. — М. Близнак, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 12:30 пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклін ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — Я. Лежняк, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляємо всіх членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. жовтня, в годині 5-тій ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх членів прийти на збори на означений час, бо маємо важні відділові справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоб прийшли на збори і по змозі вирівнали свої вкладки. Просимо всіх батьків, щоб уписували свої діти до У. Н. Союзу, бо тепер найліпша нагода вписати молодь до У. Н. Союзу на 3-ту клясу обезпечення. Хто з батьків хотів би вписати свою дитину до У. Н. Союзу, хай зголоситься на збори 10. жовтня. — Іван Сорока, Макс., предс.; Іван Сорока, Мих., кас.; Олекса Діорка, секр.

ВЕСТЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Згода", від. 210, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го жовтня, в годині 2-гій пополудні, в гали Трокс Нек Демократік Клоб, 2861 Істерн Булевард. Кожний член має прийти на ті збори і принести зі собою ті книжечки, що отримали до розпродажі, бо на бали будемо відбирати. Просимо членів, котрі мають діти, щоб вписали до У. Н. Союзу. Хто має нових членів, просимо привести на збори; будемо приймати без вступного до Тов. і до У. Н. Союзу. Неприявний на тих зборах член буде караний згідно з ухвалою тов. „Згода". — Секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. „Згода", від. 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. жовтня, в церковній гали при Гренд улиці., точно в годині 8-мій ввечір. Просимо всіх членів прийти на час. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівнали свої залеглости. — Гузар.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в годині 2-гій пополудні, в юнійній галі, 2748 Лягрендж ул. Просимо всіх членів прийти на означений час. Рівнож даємо до відома, що тому, що багато членів легковажать собі збори та них не приходять, тому до кінця цього року місячні вкладки будемо відбирати лише на зборах; по зборах жадних вкладок відбирати не будемо. Члени довгуючі, коли не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. — Н. Білецький, предс.; Д. Медецький, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в суботу, 10. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. На тих зборах уряд здасть звіт за останні 3 місяці. Просимо членів прийти на означений час, як також напоминаємо довгуючих вирівнати свої залеглости. — Е. Парницький, секр.

ІРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 1. жовтня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гали на Норт Гудзон. Просимо членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо прийти і заплатити свій довг. — Головка, секр.

КОВТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх членів, щоб прийшли на збори в неділю, 11. жовтня, в годині 1-шій, заарз по Сл. Божій. Просимо всіх членів бути приявними. Приходіть сами і приводіть з собою нових членів. — Михайло Пик, предс.; Михайло Копистянський, кас.; Панько Турчин, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Укр. Січ, від. 282, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, точно в годині 2-гій пополудні, в салі У. Н. Дому. Обовязком кождого члена є явитись точно на час, бо маємо важні справи до порішення. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Пігуляк, гол.; Г. Туркевич, рек. секр.; П. Танасишин, кас.; І. Лесюк, фін. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го жовтня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 В. Лакавана Еве. Приявність всіх членів є обовязкова. — Р. Рубльовський, секр.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(23)



Волоски леопарда, що їх затиснув у своїм кулаку мертвий Наямвеґі, цілковито спантеличили Тарзана. Виглядало так, що тих підступних злочинців, дійсно допускався якийсь загадочний леопард, що вбивав людей і не користувався їх тілом. Отже це було проти всяких законів натури. Всежтаки волоски, затиснені в кулаку, свідчили, що воно так, а не інакше.



Поглянувши довкруги по хатах і огорожі, Тарзан ще раз упевнився, що це неможливо, щоб якийсь леопард діставсе до середини. Втягнувши повітря у свої ніздрі, він занюхав запах леопарда. Що це може бути? Це противилося всякому розумуванню. Та з другого боку факти вказували, що леопард десь недалеко.



У цьому моменті підбіг до товпи Орандо. Йому вже хтось сказав, що Наямвеґі мертвий. З риданням біг він у напрямі трупа і плакав: „Наямвеґі, Наямвеґі, мій найдорожчий приятелю! Ти вже не жиєш!" Підступивши до товпи, він доглянув на землі Тарзана, який, приклякнувши, почав розглядати й обнюхувати сліди.



„Що ти робиш, Музімо!" — закликав Орандо до Тарзана. „Я шукаю тої сили, що вбила Наямвеґія", відповів Тарзан. Ця відповідь навіяла Оранда жахом. Він стояв хвилю мовчки, а потім вибух: „О ні, ні. Не пускайся в погоню за цею страшною смертю. Це шкода. Вона сильніша від усіх духів. Ще ніхто від неї не схоронився. Вона вбе також тебе".